

De grote droogte

De Zuid-Spaanse regio Extremadura ligt op de horizontale lijn Lissabon-Valencia. Zij is bekend om haar uitgestrekte steppen, zoals La Serena, Cáceres, Trujillo, om dehesa's – graslanden – de kleine veeteelt; de ruige rivierdalen van de Titar en de Taag; een lustoord voor vogelaars; zachte, korte winters en hete, wekelang snikhete zomers.

En bovenal de solitaire steen- en kurkeiken, de alleenheersers over deze uitgestrekte gebieden: zij, de dictatoriale keizers. Daar valt een enkele dennenboom bij in het niet; maar ook die heeft een verhaal; een verhaal dat van alle tijden is, op allerlei wijzen verteld door de meest verschillende mensen.

De den, zo alleen –
sinds hoelang staat hij daar al ...
De stem van de wind
waait erdoorheen, klinkt zo klaar
– dieper, na zoveel jaren.

Anoniem, tussen 300-1000 AD

Steeds maar over steppelandschappen trekken. Hoe aanhoudende droogte uitwerkt: de toch al schrale weiden worden vergeelde vlakten. Een alleenstaande steeneik, de weelderige bloei van cactusvijgen*, stoffig grijs op zongehard gebladerte. Aan de koude stam van een oude parasolden een boer in siësta, de fraaie zweefgang van een Spaanse keizerarend. Geitenkuddes worden over beschaduwde heuvelflanken geleid; de honden kennen het graasritme en de dreigingen; zijn uiterst alert. Dan weken later:

PhotoMind: Pierre Emanuel

Het landschap zindert,
die hittezon, een stilte
van eeuwen – nu, hier;
het kleine wild zoekt schaduw,
aaseters de kadavers.

Een uitgemergeld paard in de middagzinding, de trage loop van koeien, onderweg naar de kraal om gemolken te worden. Verhitte, stoffige geuren, de levendigheid van wolken vliegen, op rotsblokken hagedissen in standbeeldstand, her en der kadavers.

Er ligt gelatenheid over het heel het landschap – iedereen voegt zich ernaar. Er zijn misschien woorden ter aanduiding ervoor maar nooit die waar het werkelijk om gaat. De grote droogte wordt ondergaan als het: zo-is-het-nu-eenmaal: *shi kata ga nai*.

Weken trekken langs:
overdag slechts zinding,
lang nog zoelte 's nachts;
iets van wolkenvorming ginds
– dat het toch gebeuren mag.

En dan, de hemel loopt vol met stapelende, ineenkluwende, bol-lende wolken. De eerste bliksems spatten uiteen. Slagregens houden urenlang aan. Al het leven ondergaat een omslag. Drink-plaatsen vullen zich tot aan de randen. Waar veel steppenbran-den de aarde verschroeiën, daar groeit en bloeit het, straks – de Phoenix, herrezen uit zijn eigen as.

Groen geworden
en een palet aan kleuren;
het kleingedierte
schicht in het rond – en de wind
gaat in eigen cadans voort.

* De cactusvijg – el higo chumbo. In arme streken wordt er door de zoveel minder bedeeden maandenlang van geleefd: el pan del ambi-ente seco, het brood van de droge omgeving. En dat jaar in jaar uit: die periode der ingevallen kaken.